Debreczen, 1900. XXVII. évfolyam 188. sz. Hétfő, julius 30.

Előfizetési árak:
ostán vagy házhoz küldve:
Egész évre. 20.— kor.
Félévre . 10.— kor
Negyedévre 5.— kor.
Egy hónapra 1.70 kor
Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KOZLÖNYE

Hirdetések dija:
Egy □ cm. területenként 8 fillér.
Nyilttér és magánérdekü közlemények soronkint 40 fillér.
Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utcza 13.
Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.
Főszerkesztő: Koncz Ákos. Felelős szerkesztő: Dr. Orbán József.
Kiadóhivatal: Kossuth-utcza 13.
Előfizetés, hirdetés és magánérdekü közlemények felvétele.

Jóslatok.

Debreczen, jul. 30.

Általános szervezkedés készül az ellenzéken, hogy a közelgő képviselőválasztásokra a talaj kellően előkészittessék. A kuriai biráskodásról szóló törvény uj helyzetet teremtett a pártpolitikai életben s az ellenzék minden oldalán reménykednek abban, hogy a változott viszonyok az eddigieknél kedvezőbb kilátásokat nyujtanak reájok nézve.

Megindultak a kombinácziók mindenik részről és jósolgatják a kormánypárti többség apadását, sőt a merészebbek még azt is tudni vélik, hogy tulajdonképen többség sem lesz, mert a jog, törvény és igazság nem engedi, hogy a kormánypárti képviselők akcziót fejtsenek ki saját pártjuk érdekében, nekik csupán az levén kötelességük, hogy tétlenül nézzék, hogyan dolgozik az ellenzék a saját érdekében.

Mindezen naiv okoskodások, melyek az ellenzéki sajtóban látnak napvilágot, csak egy több kötetre menő nagyobb munkának előbeszédét képezik, mely munkának a czime ez: „Képviselőválasztási mozgalmak“ és a t. cz. publikum tájékoztatására szolgálnak, hogy felhivják annak figyelmét a kötetben levő tartalomra, melyről általános áttekintést kivánnak nyujtani azoknak, kikben nincs elegendő hajlandóság arra, hogy a kevéssé érdekes müvetegészen átlapozzák. De egyéb czélja is van ennek az előszónak; az ellenzék szeretné kipuhatolni: mily álláspontot foglal el a kormány a jövő választásokkal szemben, mert sehogy sem fér a fejébe a tisztelt ellenzéki profétáknak, hogy most már nem lesz korteskedés itatással és vesztegetéssel s hogy a kormány még csak a kis ujját sem mozgatja meg azért, hogy magának többséget biztositson.

Nyári időszakban megszoktuk már, hogy ilyenkor a pihent elmék képtelenebbnél-képtelenebb jóslatokba és tervezgetésekbe bocsátkoznak s azokra komolyan reflektálni igazán kárbaveszett fáradtság lenne; de kénytelenek vagyunk foglalkozni a kérdéssel, mert a jövő választások feletti eszmecserére olykor szükség van azért, hogy tisztán lássuk a helyzetet s tudjuk magunkat kellőleg tájékozni jövendő magatartásunk felől.

Más oldalról a qui tacet consentire videtur elvénél fogva is tárgyalnunk kell a kérdést, nehogy abba a gyanuba essünk, hogy a kormánypárt feladatául az uj helyzetben az események tétlen és néma szemlélését tekintjük.

Mindenekfelett kijelentjük, hogy a kormánypárt az uj helyzetben a legszigorubban fog ragaszkodni s minden hátsó gondolat nélkül az uj választási törvény szelleméhez s a választások tisztaságát a maga részéről a leggondosabban meg fogja őrizni és oda fog törekedni, hogy azt az ellenzéken is megőrizzék és tiszteletben tartsák. De nagyon téved, a ki azt hiszi, hogy ez elvi álláspontból az következik, hogy ezentul a kormánypárt lemond minden akczióról s átengedi a tért az ellenzéknek s különösen a népgyülésekben és bucsujárásokban utazó néppárt ügynökeinek. Ellenkezőleg, a szabadelvüpárt ki fogja fejteni a maga hatalmas erejét s küzdeni fog azon elvekért, melyek alapján már annyi győzelmet aratott, a hazának már annyi szolgálatot tett s magának elévülhetlen érdemeket szerzett.

Népgyülésekben és vándorgyülésekben bizonyára nem fog a szabadelvü párt excellálni, erre a liberálizmusnak szüksége nincsen; arra sincsen szüksége a pártnak, hogy most, midőn még oly távol állunk a választásoktól, idejét haszontalan agitácziókra fecsérelje el; mert a

TÁRCZA.

Sára asszony megtérése.

— Vig népies elbeszélés. —

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája. —

Irta: *Szini Péter.*

VI.

A szegény Rébi nem volt képes elfojtani szive áradó érzelmeit. Zokogva, keserves sirással szürte el a tejet. Bizony, nem is igen kellett azt megsózni.

Hogy bement a szobába, csak lerogyott a tulipános ládára s arczát kezeibe rejtve, hullatta le égő könyeit.

— Mi lelt, mi bajod? — kérdezte az édes anyja.

— Jaj, édes egy jó anyám!...Meghalok én, érzem.

A szegény anya elrettenve tekintett leányára:

— Rébi te! Hát mi bajod? Beszélj hát!...Beteg vagy?

— Jaj Istenem, Istenem! — zokogott a leány.

Gabalyos is felugrott az ágyból s lánya elé lépett.

— Nem vagyok én neked apád? Miért titkolódzol? Mondd ki bátran mi a bajod.

— Jaj Istenem! Elment Dani!... Elszökött a faluból... Azt mondják, szolgálatba áll valahol!

— Hát ezért az a te nagy bajod? Annyira szereted?

— Istenem, Istenem! — sikoltott fel a leány s csak összeesett, mint a villámsujtott fa.

Apa és anya kövülten nézték egymásig. Gabalyos tért előbb magához a meglepetésből. Átölelte leányát s lefekteté az ágyra. Az anyja meg vizzel locsolta halvány abrázatát. Végre magához jött a leány. Sikoltott, zokogott, ziháló keble lázasan hullámzott. Forró láz kezdte gyötörni.

— Ilyet látni! — kiáltott fel Gabalyos bosszusan. — Hát hogy lehet valaki ily bolond szerelmes?... Nézze meg az ember: még belehal a keserüségbe. Hát hol keressem én azt a legényt?... Vagy menjek Komorékhoz? Lealázzam magam Sára asszony előtt?.. No, azt nem teszem!

Nem is kellett tenni, eljött az maga. Mint a kölykeitől megfosztott tigris, oly kikelt ábrázattal nyitott be az ajtón. Nem köszönt, nem mondott jó reggelt, hanem odaállt Gabalyos elé s vérbenforgó szemekkel kérdé:

— Hova tették a fiamat?

— Én bizony nem láttam, hanem a leányomtól értesültem, hogy elszökött volna a faluból.

— Elszökött? Miért? Hát ki bántotta?... Volt oka rá?

— Azt én nem tudom! Nincs is közöm a más bajához. Elég nekem a magam baja. Nézze: milyen beteg lett szegény leányom.

— Dani!...Dani!... Ne menj!... Ne hagyd itt a falut!... Én nem bánom, hagyj el!... — susogták a leány lázban égő ajkai.

Sára asszony mindjárt átértette a dolgot. Körülnézett a szobában, hol régen nem volt. A mit látott, meg volt vele elégedve, mert lejjebb kezdte a hangot.

— Hát ennek a leánynak mi baja? — kérdé, közelebb lépve az ágyhoz.

— Ki tudná azt? — szólt Gabalyosné, ki most lépett be a szobába. Az imént csak elővette a nagy sirás, ugy elérzékenyedett, hogy vigasztalni sem voltunk képesek. Azóta egyre töri a forró láz.

Sára asszony nézte az ágyban pihegő leányt. Valami titkos, jó érzelem furakodott szivéhez. Nem olyan volt az, minőnek ő elképzelte. Olyan ártatlanul, szelid angyalként zárta le szemeit, mint a hogyan a boldogságos szüzet szokás festeni.

Hirtelen átgondolta a helyzetet. Ez a leány azért beteg, hogy az ő fia eltünt a faluból. Hát szivtelenségével két lelket öljön meg? . . . De az a létyen-lotty?! . . . Hogyan hallgassa ő a falu gunyolódását? . . . Csak legalább ne lennének olyan fukarok, ne mindig azt főznének a dolgosnak!? . . .

Igy vivott a két ellentétes érzelem Sára asszony szivében. A gyülölet fekete hollóját megtámadta a jó érzelem szelid galambja. Hosszasan viaskodtak, végre is a galamb nyerte meg a tért.

— Ugyan, édes komámasszony, miért is haragudnak maguk mireánk? — kérdé ájtatos arczczal.

— Mi? Dehogy haragszunk, édes komámasszony. Mi nem szoktunk haragot tartani senkivel.

— Mégis Mozgó azt beszélte, hogy hát . . . izé . . .

— Mozgó? . . . Az ő beszédén ne induljon el okos ember! Haragszik is reánk, mióta a leányom létyen-lotytyal traktálta meg.

szabadelvü párt nem szónoklatokkal, hanem a hazának, a társadalomnak hasznos munkával van elfoglalva. Dolgozik a jövőért s nem ér rá vidéki kirándulásokat rendezni. De ha egyszer eljön az ideje s szükségét látja annak, hogy a nemzethez forduljon s megkérdezze véleményét azon kérdésben, hogy melyik politikai irányzat az, mely az ország igazi érdekeinek megfelel, akkor a maga nagyságában ki fog tünni a szabadelvü párt ereje s a szabadelvüség vonzó hatása.

A szabadelvüségnek nincsen arra szüksége, hogy ujra kifejtessék és a nemzet előtt dokumentáltassék, mert átment a nemzet vérébe és gondolkozásába. A liberálizmus sem magyarázgatásra, sem védelmezésre nem szorul, mert az az embereket és intézményeket átható szellem, mely a magyar politikai élet nélkülözhetetlen faktorává lett. És az a körülmény, hogy a választásoknál az erőszak és presszió ideje lejárt, a szabadelvü pártnak fog legtöbbet használni s a szabadelvü párt képes lesz és tudni fogja meg is őrizni a választás tisztaságát azon esetben, ha az ellenzék részéről az veszélyeztetve lenne.

Azért csak hadd szervezkedjék a néppárt; csak hadd tartsa továbbra is piaczi szónoklatait és honmentő gyüléseit. A liberálizmus a nemzet többségére bizton számithat. Valamint eddig a többség alakulásának esélyeit nem az erőszak s nem a korteskedés döntötte el, ugy ezután sem fogják a parlament többségét a választási visszaélések megteremteni. A kormánypárt erélyessége, a liberálizmus eszméjének vonzereje s az eredmények, melyeket a szabadelvü politikai irányzat felmutat, nem fogják eltéveszteni hatásukat az ország józan közvéleményére. Ezért nyugodtan és kitartással haladjunk a liberálizmus utján s ne adjunk a jóslatokra semmit, melyeket a néppárti próféták igy nyári időben hirdetni szoktak.

Európa háboruja.

Debreczen, jul. 30.

(—s.) Még mindig nyughatatlan várakozással néz a czivilizált világ Peking felé, hol több száz európai — közöttük a hatalmak követei — talán mint megkinzott foglyok, várják a szabadulást, a segitséget, vagy talán már fel is konczoltattak áldozatul a megvadult boxerek dühének.

A kedvezőbb hireknek, melyeket a kinai kormány ujabban közrebocsát, nem igen mer hinni senki, annyit azonban láthatunk belőlök, hogy a kinaiak egyrésze észre kezd térni, meg van szeppenve s hogy a szövetséges hatalmak ágyui és hadihajói mégis csak imponálóan hatnak.

Ezzel szemben Európában a harczi kedv Kina ellenébe erősen lohad, itt is, ott is hangok emelkednek, melyek az expedicziót kalandosnak, veszedelmesnek, sőt igazságtalannak hirdetik s teljesen eloszlott már a felháborodásnak s harczi kedvnek az a fellobbanása, mely a német követ meggyilkoltatása és Vilmos császár beszéde után oly általános volt.

Ez első sorban hihetőleg Anglia sugalmazásának tulajdonitható, mely már kimerülve a délafrikai hadjáratban, ez idő szerint Ázsiában nem képviselheti érdekeit ugy, mint szeretné, no meg azon kétségtelen tény és igazság latbavetésének is, hogy 400 milliónyi nemzetet, bármily dekadens legyen, csak ugy könnyedén megrendszabályozni nem lehet.

Mégis Európának egy tapodtat sem szabad most már engednie, mert a harcz, a melyet megkezdett, csak első rövid fejezete annak a nagy háborunak, melynek czélja az ébredő századnak nagy müve, Ázsia meghóditása lesz a czivilizáczió, a modern kultura számára.

A dolgok állásából ma azt következtethetjük, hogy ezuttal még sikerülni fog a boxer forradalmat leverni s a kinai kormánynyal megegyezésre jutni, de a hatalmaknak készülniök kell a további folytatásokra, melyek ki nem maradhatnak s melyeknek ha nem is könnyen és nem is hamarosan, a czivilizáczió győzelmével kell végződniök.

Az események egymást szülik, egymást kergetik szakadatlan lánczolatban s a vén Európa gazdasági bajaiból, a hatalmak kapzsi gyarmatositó politikájából a világtörténelemnek egy nagy kulturmüve, Ázsia teljes czivilizálása fog előállani.

Anglia már Indiában európai városokat emelt, ipart üz, modern földmiveléssel termeli az áldott talaj exotikus terményeit, Oroszország Szibériát vasuttal szeli át s Európa buzatermő éléstárává teszi, Japán maga tüzi ki a haladás zászlaját, Ánamot a franczia fogják czivilizálni s ma már megindult Kina modernizálásának, czivilizálttá és keresztyénné tételének nagy és nehéz munkája is.

Még csak a legkezdetén, — csak a gyenge előjátéknál vagyunk, de biztos, hogy nem maradhat el a véres folytatás és a győzelmes befejezés.

A hatalmak már is flottáikra kezdik fektetni a fősulyt, mert megértik a kor intő szavát s a huszadik század nagy feladatát s mert erős flotta és gyarmatok nélkül a jövőben nagyhatalom nem is képzelhető.

Épen ezért a monarchiának sem szabad

— Hát neki készült? . . . Az meg azt beszélte, hogy komámék a dolgosnak is azt készitenek.

— Mit? . . . Dejszen nem sajnáljuk mi a dolgostól! . . . Kérdezze meg akárkitől, komámasszony! . . .

Sára asszony belátta, hogy mégis csak nem jó volt minden ok nélkül ellene förmedni a Gabalyos-családnak. Tisztességes, jó család ez, bizony a lánya sem utolsó teremtés. Ha nem épen olyan nagy megtermett is, de tetszetős formáju. Nem bolondjába szerette a Dani.

Engedelmet kért és elsietett. Most már a fia holléte okozott lelkének sulyos aggodalmat.

A jó Komor gazda el nem tudta képzelni, hogy minő jó szél ütött a feleségéhez.

Nem perelt, nem csatározott, mint tette eddig. Kérő hangon adta elő férjének a történteket s inditotta utnak az eltünt fiu felkeresésére.

— No, ezt nem értem! — dörmögte Komor utközben. — Talán a nyelvét veszitette el, vagy — uram, teremtőm! — még ma is történhetnek csodák. Ez a hétfejü-sárkánynyal verekedő hárpia képes volna megszelidülni!? . . . No, ilyet sem reméltem! . . . Meg, hogy Gabalyosékkal kibékült! . . . Most már nem bántja a létyenlotty! . . . No, ez nem történhetett szépszerivel! . . .

Lassu léptekkel tötyögött a temető felé. Ő felőle bizony mehetett volna Dani csendes nyugodtsággal. Soha sem találkoztak volna össze.

De hát nem sietett biz az sem! Van valami érzés az emberi szivben, mely a szülőhelyhez forrasztja. Az édes otthont nem lehet ám oly könnyü szerrel odahagyni.

Ott volt a legény a temetőben. Sorban elbucsuzott a halottaktól. Nézegette a fejfák feliratait, hogy azzal is jobban teljék az idő, mintha várná, hogy utána jő valaki s visszahivja, hogy ne legyen üldözöttje az atyai hajléknak.

A vén Komor szintén benézett a temetőbe. Volt-e ott valami dolga, vagy önkéntelenül lépett be? azt nem tudom, csakhogy méltán meg volt lepetve, hogy az eltünt fiát ott találta.

— Nini! Te volnál az, Dani?... Hát ugyan mit csinász itt?... Jere már haza. Anyád azt hiszi, hogy elbujdostál.

— Olyanformán áll a dolog, édesapám! — felelt a legény.

— Áll hát! Már miért is állna? . . . Jól van már minden, csak jere! . . . Megszelidült anyád, nem haragszik már Gabalyosékra.

— Igazán? — ugrott fel Dani a gyepről. — Igazat mond édesapám?

— No, még hazugnak képzelsz? . . . Ejnye beh jó, hogy bevetődtem ide! . . . Jere no! . . . Beteg a Rébi nagyon! Ráfér, ha megvigasztalgatod.

Futott is a Dani, mintha szárnyak röpitenék. Ugy otthagyta az édesapját, mint a gondolat. Bement legelébb is Gabalyosékhoz. Megcsókolgatta a beteg Rébi tüzben égő arczát, ki e kurától teljesen felvidult. Azután rohant haza, még nem is köszönt a járókelőknek.

— No itt vagyok, édesanyám! . . Most már csak nem fog haragudni talán. Látja, hogy a világba is kimennék ezért a leányért.

— Látom már! — mosolygott Sára asszony. — Hát csak vedd el, ha oly nagyon szereted.

— — — — — — — — — —

Három hónap telt el. A szép Gabalyos Rébi most már fiatal menyecske. Hazaköltöztette Dani az uj kőházba.

Olyan ügyes, takaros kis menyecske lett belőle, hogy Sára asszony nem győzi nyalni-falni.

— Vigye az ördög ezt a tekergő Mozgót, hogy fel tudott forrálni a létyen-lottyos hazugságával. Szegény Rébinek milyen bánatot okoztam! — beszélgeti többször férjének, kivel most már békességben él.

Azt is megengedi, hogy a háznál férje viselje a kalapot.

Elmult a tél is, eljött a virágos kikelet Kelepelő gólya szállott le a szép kőházra, melyben Komor Dani élvezi a boldog házasélet gyönyöreit.

A gólyahozta kis fiu olyan örömet okoz a szülőknek. Kézből-kézbe adják, csaknem megfojtanák a szeretettől, ha Sára asszony el nem ragadja tőlük.

— Na, na! . . . Legyen már eszetek! Ne egyétek már meg ezt a csepp jószágot.

Hanem azért lopva ő is összecsókolgatja. Azután átkozza Mozgót, ki ily örömtől akarta megfosztani. Nem igen fér pedig már arra az átok! Van a vállán elég belőle. Most épen valami tolvajlás miatt tették el a „hüvösre“.

Jól tenné a törvény, ha örökre ott marasztaná. Azóta csendes a falu. Nem zavar vizet benne az a kupczihér.

(Vége.)

elmaradnia s ha áldozatok árán is, de meg kell tennie mindent arra nézve, hogy nagyhatalmi jellegét és állását megtarthassa.

A kinai forradalom.

— Express tudósitás. —

Budapest, julius 29.

A kinai diplomaták furfangja most ismét más módját találta ki a hatalmak félrevezetésének. Miután Kvang-Szu császár állitólagos táviratainak nem sikerült meggyőzni a hatalmasságokat a követek sértetlenségéről és életbenlételéről, most forditanak egyet a köpönyegen és a nagy birodalom belsejében duló forradalmat ugy akarják feltüntetni, mintha ez nem a Kinában levő idegenek ellen irányulna, hanem antidinasztikus érzelmekkel allana összeköttetésben,

Arról, hogy a követek életbenlételét igazolni akaró kinai táviratok hitelesek lennének, már még a hiteladásban legmesszebb menő washingtoni kormány is az ellenkezőt hiszi. Sőt most már fényesen bebizonyul, hogy ez az egész császári távirat nem volt egyéb egyszerü hamisitványnál, melyet az uralomravágyó Juansikai santungi kormányzó és Seng vasuti igazgató közös megállapodással hamisitottak.

Ez a folytonos félrevezetni akarás Amerika politikáját is megváltoztatta s mig eddig barátságos indulatot táplált a forrongó birodalom iránt, nagyon valószinü, hogy közelebbről ellenáramlatot fog onnan Kina felé vinni a tenger kavargó szele, mert fel sem tehető, hogy az Egyesült Államok behunyt szemmel nézze el a kinai ravaszságot.

Sanghaiból különben az a hir érkezik, hogy a lázadó boxerek között kitört a belső viszálykodás. Hire jár, hogy a lázadók megölték Tuan herczeget. Reméljük azonban, hogy ez is feltámad rövidesen, mert Kinában ma nehezebb meghalni, mint feltámadni.

Ha igaz, hogy a boxerek forrongása nem egyéb, mint a dinasztia elleni lázadás, nem érdektelen tudni, ki kerül a mennyei birodalom trónjára. Li-Hung-Csang, ez a furfangos kinézer már öreg arra, hogy a trónért sikerrel küzdhessen. Csing herczeg és Junghan sem igen aspirálhatnak a nap fia elnevezésre. Legtöbb reménye lehet hozzá Juansikainak, a santungai alkirálynak, kinek tehetsége, népszerüsége s igazi kinai ravaszsága alkalmassá teszik őt a császári trón kivivására.

A napról napra ismétlődő ellentmondások folytán a kinai helyzetről a valóságnak megfelelő képet nyujtani nem lehet s igy a jövőre kell biznunk annak a megfejtését, hogy miként fognak alakulni a viszonyok a a mennyei birodalomban.

Dr. Wolafka Nándor jubileuma.

Debreczen, julius 30.

Az érdemek előtt meghajolni: *kötelesség* és a ki nem méltányolja embertársa becsületes törekvését, az nem lehet *igazságos* soha sem.

Érdemeket szerezni ma, midőn a kötelesség teljesitése is legtöbb esetben csak az önfentartás ösztönéből veszi tápláló erejét, — igen nehéz és épen azért méltán megilleti azokat az elismerés, kik lelkük egész hevével, tehetségük világosságával, a rendelkezésükre álló szellemi és anyagi eszközökkel azon vannak, hogy a nagy és az emberiséget boldogitó eszmék kultiválásával nemesen töltsék be azt a kört, hová életsorsuk őket helyezé.

Egy ilyen *érdemes férfiunak* jubileumáról számolunk ma be olvasóinknak. Teszszük ezt igazsággal és azzal a tisztelettel, melyet hosszu évek munkássága joggal megérdemel. Mert a munkának, a becsületes törekvésnek mindnyájunk előtt becsesnek kell lenni, főleg a mai időben, midőn ezrekkel találkozunk, kik exponált állásuknak gyümölcseit élvezik a nélkül, hogy a *fructus honoris onus* elvét követve, annak terheit is szivesen viselnék.

Wolafka Nándor dr., választott püspök, tegnap ünnepelte áldozópapságának huszonötéves jubileumát. Hivei és tisztelői ünneppé tették e napot és őszinte ovációkban részesitették azt a férfiut, ki magas állásában fáradhatatlanul dolgozva, hazájának, egyházának, a társadalomnak és a szenvedő emberiségnek áldozza napjait.

Mint pap és ember egyaránt betöltötte hivatását, nemesen, bölcsen és szeretettel. Gondozta nyája üdvét, könyeket törölt árvák és szerencsétlenek szemeiről és a szivében összehalmozódó keresztyén szeretet gyöngyeit felekezeti különbség nélkül osztogatta ki azoknak, kik határtalan bőkezüségébe bizva, hozzá fordultak nehéz gondjaik közepett.

Mély tudása, jó szive, előzékenysége, mely a társadalmi életben annyira szükséges, lelkipásztori buzgósága, melylyel a hitélet kertjét gondozza — nem ismeretlenek.

Ajtaja mindig nyitva van a szegényeknek s nem elégszik meg azzal, hogy a tulvilággal vigasztalja a földig leroskadt lelkeket, hanem anyagilag is támogatja, a nélkül, hogy tudná balkeze az áldást, melyet jobbjával osztogat.

Az ünneplésben résztvettek a különböző hivatalok, testületek és mindazok, kik az ünnepelt személyes tisztelői és barátai. A jókivánságok egész özönével árasztották el a népszerü főpapot, ki lekötelező módon fogadta a tisztelgőket, több izben hangsulyozva az egyes küldöttségeknek adott válaszában azt, hogy őt minden cselekedetében a *szeretet* vezérli, melyért cserébe szintén *szeretetet* kér.

A közpályahü munkásának kétségkivül ez az érdemeken alapuló *szeretet* a legszebb jutalma. Ez a szeretet erőt, kitartást és megnyugvást ad, szinessé teszi életünket s begyógyitja az élet harczában kapott sebeinket.

A jószivü főpapot jubileuma alkalmából mi is üdvözöljük igaz tisztelettel és azt kivánjuk, hogy a huszonöt év határkövénél és az ujabb huszonöt év küszöbén érezze folyton hivei és tisztelői igaz *szeretetét*, hogy e *szeretet* felemelő hatása alatt még sokáig használhasson hazánknak, egyházának, a társadalomnak és a szenvedő emberiségnek!

*

A jubileumi ünnepségekről tudósitónk a következőkben számol be:

A jubileumi ünnepség szombaton este hat órakor vette kezdetét a róm. kath. elemi iskolában rendezett ünnepélylyel. Az ünnepség alkalmából az emeleti terem zsufolva volt. Az elemi iskola tanulói alkalmi szinjátékot mutattak be igazán sikerült előadásban. Az előadáson jelenvolt a jubiláns, Wolafka Nándor is.

A lámpionos menet.

Este 9 órakor a róm. kath. hivek lámpionos menetet rendeztek Wolafka Nándor tiszteletére. Valóban szép, gyönyörködtető látványt nyujtott a lámpionos menet.

Ezrekre menő néptömeget vonzott a lámpionos menet az utczára.

A Szt.-Anna-utczán még a gyalog közlekedés is veszélyes volt, annyira elárasztották az utczát.

Háromszáz lámpionos vett részt a menetben, mely a varga-utczai iskolából indult ki. Elől mentek a zászlóval s azzal a transparenttal, melyen ez a felirás állott:

„Éljen dr. Wolafka Nándor ő méltósága!"

A lámpionos menetben részt vett az „Egyetértés" zenekara, a Szt.-László dalárda. A menet a Batthyányi-, Piacz- és Kossuth-utczán vonult végig Wolafka lakása elé, folytonosan éltetve az ünnepeltet. A plébánia előtt tengernép állott, ugy, hogy mikor a menet odaért, a rend fentartását eszközlő tüzoltóság emberfeletti munkával tudta keresztülvinni, hogy a menet a püspök lakása elé érhetett.

Orkánszerü „éljen" hangzott fel a püspöki lak előtt, mely hosszan, perczekig tartott.

Az éljenzések csillapultával az emelvényre lépett Thót László tanitó és gyakori éljenzés által megszakitott beszédet tartott, melyben ecsetelte a hivek szeretetét, ragaszkodását.

A szép beszéd után, melyet a jubiláns az ablaknál állva hallgatott, ismét perczekig tartott az éljenzés. A beszéd után a Szent-László dalárda adott elő egy dalt, majd Wolafka Nándor megjelent az utczán. Viharszerü éljen hangzott fel s mindenki a püspök közelébe igyekezett jutni. Mikor az éljenzés megszünt, Wolafka messze hallható, erezes hangon megható szavakkal köszönte meg azt a szeretetet, ragaszkodást, melyet irányában tanusitanak.

A beszéd végeztével ismét kitört az éljen s az ünnepelt nagynehezen tudott a szerető emberek köréből lakásába visszatérni.

A lámpionos menet ezzel véget ért, de a tömeg sokáig ott maradt még, éltetve Wolafkát; majd később a Szent-László dalárda szerenáddal tisztelte meg.

A jubileum napja.

A tulajdonképeni jubileumi ünnepély tegnap, vasárnap volt. Külsőségekben is fényes, impozáns, szép ünnepély volt a jubileumi ünnepség. Ünnepelt tegnap az egész város — felekezeti különbség nélkül. Az egész ünnepség lefolyása mintaszerü, szép volt, mi leginkább a buzgó s fáradhatatlan rendezőség érdeme.

Az ünnepi mise.

Reggel 9 órakor volt az ünnepi mise. A rendezőbizottság s a hölgyküldöttség fél kilencz órakor ment az ünnepelt lakására, ki harangzugás közepette vonult a templomba, mely ekkorára már annyira megtelt, hogy a feljáratot is elállták. A templomban ott voltak a küldöttségek is.

Az ünnepi misét a vegyes énekkar nyitotta meg a Husz Lajos tanár sikerült szerzeményével — F i d e l i s S e r v u s e t P r u d e n s cz. énekkel.

Mise közben betétül Brossig IV. miséjét énekelték, majd A d a m e k Irma és K o r e s m á r o s Janka alkalmi duettet énekeltek. Offertoriumra népénekül Jó atyánkért esdeklünk cz. imát énekelték a hivők.

A mise befejezése után az ünnepelt dr. Wolafka Nándor a szószékre lépett s meg-

tartotta alkalmi prédikációját. Magas szinvonalon álló beszédet tartott, melyet a jelenlevők mély csendben, áhitattal hallgattak végig.

A beszéd után Wolafka ajkáról felhangzott az „Isten áldd meg a magyart", melyet a jelenvoltak együtt énekeltek az ünnepelttel.

A diszközgyülés.

A mise befejezése után a küldöttségek s a közönség nagyrésze a Svetits-intézet nagytermébe vonult, hol a diszközgyülés végbement. A nagy terem egészen megtelt előkelő közönséggel. Ott voltak az idegen lelkészek: dr. Kiss János budapesti egyetemi tanár, dr. Jordán Károly apátplébános Szaniszlóról, dr. Wucskics Gyula szentszéki ülnök és plébános Nagyvárad Ujvárosról, Molitor Tamás kapuczinus-rendü szerzetes, Mayer Antal udvari káplán, püspöki szertartó Nagyváradról, Eigner Nándor segédlelkész T. Szt.-Miklósról, Kalocsai Gusztáv plébános H.-Szoboszlóról, Szolinger Antal plébános Tószegről, kiknek legnagyobb része a jubiláns tanitványa volt.

A diszközgyülést Unger Gusztáv táblabiró, a rendező-bizottság elnöke nyitotta meg. Inditványára a diszközgyülés elnökéül V á c z i Jánost, jegyzőjéül P á p a y Jánost választották meg.

Váczy János átvéve a gyülés vezetését, a jegyzőkönyv hitelesitésére Unger Gusztávot, dr. Irinyi Istvánt, Molnár Kálmán lelkészt és Szőke János s.-lelkészt kérte fel.

Majd Dobiecky Sándor vezetése mellett dr. Irinyi István, dr. Szalay Béla, Szentkirályi Tivadar, Csatth Zsigmond és Mihalovits István tagokból álló küldöttséget bizta meg, hogy az ünnepeltet hivják meg a diszközgyülésre.

Mikor az ünnepelt rövid idő mulva megjelent a teremben, perczekig tartó éljennel fogadták.

Váczy János elnök a gyülést folytatva legelsőben is felolvastatja a Mayer Antal udvari káplán által hozott üdvözlő iratot, melyet Schlauch Lőrinez nagyváradi biboros küldött, ki a legszivélyesebben üdvözli a lelkipásztort.

Ezután megkezdődtek az üdvözlések. Szőke János s.-lelkész megkapó szavakkal üdvözölte a jubilánst a papság nevében s átnyujtotta a papság üdvözlő feliratát.

Majd dr. Irinyi István az iskolaszék s egyházközségi bizottmány nevében lelkes szavakkal üdvözölte Wolafkát, visszapillantást vetve az ő áldásos müködésére, melyet Debreczenben egyháza és a társadalom érdekében kifejtett.

Molnár Kálmán lelkész, iskolai igazgató a tantestület nevében üdvözölte s átnyujtotta a tantestület értékes ajándékát.

Unger Gusztáv volt az utolsó az üdvözlők között. A róm. kath. hivek nevében emelt szót. Szépen fejtegeti a jubiláns vallásosságát, hazafiságát, emberbaráti cselekedeteit, majd átnyujtotta a dr. Szalay Béla által készitett müvészi kivitelü alapitó oklevelet.

A jubileum alkalmából gyüjtést rendeztek a városban, a végből, hogy az egybegyült összeget „*Wolafka-alapitvány*" ezimen elhelyezik s ennek az alapitványnak kamataiból szegény iskolás gyermekeket felekezeti különbség nélkül — tanszerekkel látnak el. Az alapitvány tőkéje ezideig, — melyhez szintén felekezeti különbség nélkül járultak — 4000 korona.

Unger beszéde után Wolafka Nándor dr. szólalt meg. Általános figyelem, mély csendben a következő szép beszéddel mondott köszönetet az egybegyületeknek:

Tisztelt közgyülés, mélyen t. hölgyeim és uraim! Bizonyára az önök szándéka szerint cselekedtem, a mikor előre boesátván azt, hogy önhibámon kivül elkéstem.

A méltóságos főispán és a nagyságos polgármester ur üdvözletét szerencsés voltam fogadni és igy egy kicsit önöket megvárakoztattam. Bizonyára meg méltóztatnak engedni, hogy nem minden egyes szónok után válaszoltam, hanem röviden együtt, összesen válaszolok.

Első sorban kezdem Ő eminenczájának hozzám intézett soraira. — Kell, hogy ő előtte is nyilvánitsam ezen ünnepélyes órában, hogy tőle származik nemcsak egyházunk, iskolánk organismusa, de övé a kezdeményezés, övé az alkotások sorozata, nemcsak azoknál, melyek már léteznek, megvalósultak, hanem a melyek meg fognak valósulni is.

Ő nélküle semmi sem történik, semmi sem történt és nem fog történni. Őt illeti a hála, őt illeti az elismerés, mely szivemben mindenkor honol s meg vagyok győződve, hogy az önök szivében is él. Azt hiszem, meg méltóztatnak engedni, hogy ebből a közgyülésből Ő eminencziáját a legőszintébben s legmelegebben szivünkből üdvözöljük. S hogy minél gyorsabban kezeihez jusson: táviratilag üdvözöljük őt s e czélból felkérem az igen tisztelt jegyző urat.

Az idő rövidsége miatt — ha meg méltóztatnak engedni — áttérek a második szónokra. Köszönetet mondok előtte is, az ő és paptársai lelkes müködésükért. Egy ember nem tehet maga s ha nem volnának buzgó, munkás segédtársak, minők pedig mindig voltak, mióta Debreczenben vagyok s merem mondani, hogy lesznek is: bizony Isten előtt mondom, nem tudtam volna elvégezni munkámnak tizedrészét sem. Ezért nekik is hálámat, elismerésemet fejezem ki s legyenek meggyőződve, hogy a mint eddig szerettem önöket, ugy fogom ezután is.

Most pedig igen tisztelt egyházi bizottmány és iskolaszék, engedjék meg, hogy az önök lelkes szónokuk által elmondott beszédre csak röviden válaszoljak.

Semmi nincs előttem oly kedves, mint az egyházi bizottmány és a lelkipásztorok. Köszönöm, hogy önök megértettek engem. Hiszen a miért törekszem, az nem az enyém, ha épül iskolánk, az sem az enyém, s épül a főgymnázium, az sem az enyém, másokért dolgozom én. Önök gyermekeikben, unokáikban fogják élvezni annak áldását. Legyenek annyi önzéssel a jövőben is, hogy támogassanak abban, a mi az önöké s a mi telekkönyvileg is a mi nevünkon áll. Én innen el nem megyek, mert hiába küldött engem el tisztelt elnöktársam, ha a jó Isten egyszer ide küldött, itt fogok maradni. Ott kell maradnom, a hova szent pásztorunk állitott, ott kell kitartani s én itt maradok!

Fogadják igen t. egyházi bizottsági és iskolaszéki tag urak legszivélyesebb hálámat szeretetükért, ragaszkodásukért, törekvéseik és fáradozásaikért. Támogassák a jövőben is azt a papot, a ki egyebet se akar, mint ami önökre nézve üdvös és előnyös.

Mit mondjak a tanitó testületnek az ő üdvözlő szavaikra? Tudják, hogy ha egyéb gondok és dolgok másfelé hivnak is, talán alig van hét, alig van hónap, vagy 14 nap, a mikor ott ne legyek közöttük, a hol ők müködnek és fáradoznak s fáradozásukért, jeles munkájukért elismerésemet, mindig első kötelességemnek fogom tartani — kifejezni, társadalmi állásukat növelni, mert az egyház és iskola együtt képes sokra vinni. Tapasztalásból beszélek; az volt mindig eljárásom s legyenek meggyőződve, hogy a jövőben sem fogok változni. Az a remek s kivitelü és kiválóan szép ajándék a hányszor eszembe jut, mindig azt fogom kivánni Istentől, hogy a mi ezüst ott, váljék az aranynyá Önökben; váljék aranynyá az Önök minden müködése s ne ugy járjanak, mint az a bizonyos Mydas. Mélyre hajtom lobogómat az ily tanitó testület előtt s azt mondom, büszke lehet az az egyház, a melynek ily tanitótestülete van, mint nekünk. (Éljenzés.)

Végre mit mondjak te neked, szeretve tisztelt elnöktársam a te oly szerényen megkezdett s oly hatalmas csomókká kifejlődött beszédedben összpontosuló érzelmek csokorjára? Szóltál te hazafiságról, szóltál vallásosságról. Hiszen más helyen én is azt mondtam, hogy az a papnak kötelessége: azért pap, hogy legyen a templomban, az iskolában, hogy járjon a szegények között, járjon hivei előtt jó példával, hogy kövessék, mint vezért. Egyebet nem tettem, mint kötelességemet teljesitettem. Nincsen is bennem egy parányi büszkeség sem, semmi önhittség, vagy felfuvalkodottság, hálát adok Istennek, hogy ily erőben, egészségben megtart s hogy nem engedi, hogy erőm lankadjon, hanem ha egyszer a testi és lelki erő megfogyatkozik bennem, ha fogyni érzem erőmet, akkor elvonulok pihenni s nem engedem azt, a mitől szeretett elnöktársam fél, hogy ezt a testületet egy erőben megtört vezér vezesse. Bár fájna, sajogna szivem, de elvonulnék. Engemet — ha Isten ugy akarja, mint én — akaratom és szivem nem ereszt el innen, ha ugy tetszik Isten Szent Felségének: itt élni és halni akarok. Fogadják igen t. hölgyeim és uraim szivemnek legbensőbb érzelmei következtében legforróbb hálámat, adja Isten, hogy a mit nekem kivántak, az százszorosan Önökre hulljon vissza és az Isten ugy áldja meg Önöket, mint a hogy a szivem s lelkem óhajtja, ha tetszik arany, ha tetszik gyémántlakodalommal, de mindig szerencsésen, mindig boldogitólag, megelégedetten! — (Hosszantartó éljenzés és felkiáltások: Éljen Wolafka Nándor!)

Lelkes éljenzés hangzott fel a beszédre, melyet gyakorta félbeszakitottak tapssal és éljenzéssel.

A jubiláns inditványára dr. *Schlauch* Lőrinez nagyváradi biborosnak üdvözlő táviratot küldtek a diszközgyülésből.

A diszközgyülést ezután berekesztette az elnök.

A diszközgyülésről Wolafka lakására ment a küldöttségeket fogadni.

A küldöttségek.

Mikor a püspök lakására tért, ott várták már a küldöttségek.

Ott voltak: a kegyesrendi ház, a gör. kath. egyház, a törvényszék, az ügyészség, bessenyei Széll Farkas, a tábla h. elnöke; a kir. tábla szüneti tanácsainak tagjai, üzletvezetőség, posta stb.

Már a küldöttségeket megelőzve tisztelgett a püspöknél a sekrestyében a vegyes énekkar *Husz* Lajos vezetésével.

A templomból jövet a lakásán várta a püspököt gróf *Degenfeld* József főispán, ki szintén kifejezte előtte szerencsekivánatait; közvetlen ezután a városi tanács *Simonffy* Imre kir. tan. polgármesterrel élén tisztelgett a püspöknél s átadták szerencsekivánataikat.

A küldöttségek között első volt a kegyesrendi főgimnázium. A távollevő Várady igazgató megbizásából Vas Károly tanár üdvözölte.

Ezután a gör. kath. egyház küldöttsége nevében Papp János lelkész üdvözölte a jubilánst s átnyujtotta a hivek ajándékát, egy szép ezüst tentatartót.

Wolafka válaszában kijelentette, hogy a görög katholikust épugy szereti, mint a saját hiveit, a multból tudhatják, hogy ő soha sem tett különbséget görög katholikus avagy római katholikus között. A szép ajándékot köszöni.

A jubiláns által létesitett budapesti Szt.-Tamás egylet küldöttei nevében, dr. Kiss János egyetemi tanár üdvözölte.

Az izraelita hitközség s iskolaszék küldöttsége következett ezután.

Krausz Vilmos főrabbi szép, megkapó beszédben fejtette ki a jubiláns müködését, jótékonyságát, melyet nemcsak saját hivei, de más vallásfelekezetek hivei között is teljesit.

A beszéd után érdekes és nem mindennapi jelenet játszódott le a püspök és a főrabbi között. W o l a f k a o d a l é p e t t K r a u s z V i l m o s f ő r a b b i h o z, k e b l é r e s z o r i t o t t a s ö s s z e c s ó k o l t a.

Ezután a jelenet után, mely mintegy két perczig tartott, válaszolt Wolafka.

A püspök válaszában először is köszönetet mondott a megjelenésért, mely épen az izr. hitközség részéről igen jólesik neki. Majd a következő n a g y f o n t o s s á g u s z a v a k a t m o n d o t t a:

Hogy én milyen érzelemmel, szeretettel viseltetem önök iránt, arra nézve lehettek talán eltérő vélemények egyesekben, de a tettek azt mutatják, hogy én az embert az emberben, a törekvőt a törekvésben, az iparkodót az iparkodásban tudom méltányolni. Soha sem találtam sem hivatásomat, sem feladatomat abban, hogy a lelkeket széthuzzam ; — az volt főtörekvésem, hogy szeressük, becsüljük meg egymást, kik egy atyának gyermekei vagyunk — békességben boldogságban.

De ha valaha jönnének körülmények, amelyek veszélyeztetnék müködésünket, ha valaha akadnának gaz lelkek, kik gonoszul, szentségtörő kézzel odatörekszenek, hogy a nem keresztényt a keresztény ellen, a keresztényt a nem keresztény ellen uszitják, — nem tekintenék sem faj, sem osztály, sem felekezeti különbségre, csak a szeretetre, kötelességre — odakiáltanék nekik: Megálljatok! — és ha kell: vérem áldozata árán is megakadályoznám azt, hogy a mi boldogságunkat, azt a jó viszonyt, mi köztünk fennáll — veszélyeztessék.

Beszéde befejező szavaiban biztositotta a küldöttséget további jóakaratáról, szeretetéről. Végül a küldöttség minden tagjával váltott néhány szivélyes szót.

Bucsuzásnál Wolafka ismét átölelte a főrabbit s több izben megesókolta.

Majd sorra következtek ezután a törvényszék Szücs Miklós dr. elnök vezetésével, Szunyogh Sándor pénzügyigazgató, az üzletvezetőség lovag Dobiecky Sándor vezetésével, a posta Csatth Zsigmond postafőnök vezetésével, az ügyvédi kamara Márk Endre elnökkel az élén, az orvos-gyógyszerész-egylet dr. Ujfalussy József vezetésével, a ker. és iparkamara Szabó Kálmán elnökkel, a reáliskola Fazekas Sándor igazgatóval, az orsz. tanitói árvaház, Kozma László igazgatóval, a róm. kath. hölgyek özv. Brunner Edénével, a nőegylet képviseletében Koncz Ákos titkár, a Ker. Csarnok küldöttsége Lukács Arminnal, a gazdasági egyesület, a Szt.-László dalegylet stb.

A Zóna asztaltársaság — melynek Wolafka diszelnöke — küldöttsége dr. Balkányi Ede városi t. főorvos vezetésével tisztelgett a püspöknél. Balkányi üdvözölte Wolafkát nemcsak mint lelkipásztort, hanem mint kiváló emberbarátot. Wolafka válaszában kijelentette, hogy kiváló szerencséjének tartja, hogy ezen valóban felekezetnélküli jótékony asztaltársaságnak diszelnökéül őt, a kath. papot választották s összes czimei között ezt tartja legbecsesebbnek s erre a czimre a legbüszkébb.

A küldöttségek fogadása délután fél 3 órakor ért véget.

Ünnepély a Svetits-intézetben.

Délután 6 órakor a Svetits-intézet növendékei örömünnepélyt rendeztek. Az ünnepélyen csak a meghivott vendégek jelentek meg. Az ünnepelten kivül ott voltak az idegen papok, bessenyei Széll Farkas, Márk Endre, Dobiecky Sándor, Unger Gusztáv, Váczy János s nagyszámu hölgyközönség.

Az ünnepély — mely minden tekintetben sikerült volt — üdvözlő énekkel kezdődött, melyet a róm. kath. egyházi vegyes kar adott elő Husz Lajos vezetése mellett.

Az üdvözlő ének elhangzása után Bosznay Ilonka lépett elő, átadott egy remek virágcsokrot az ünnepeltnek s hatásosan, érzelemteljesen szavalta el Kovács József lelkész szép alkalmi ódáját. A jelenvoltak tapsviharral jutalmazták az ügyes szavalót. Egy jubileumi életképet mutattak be ezt követőleg, melyhez Bosznay Ilonka füzött magyarázatot.

A mükedvelő zenekar Alber József vezetése mellett Verdi „Il Trovatore“ egyvelegét játszotta sikerülten.

A zeneszám után „Engedjétek hozzám a kisdedeket“ cz. 3 felvonásos bibliai szinmüvet játszották s mutatták be pompásan sikerült előadásban.

Végül egy hódolati életképet mutattak be, melylyel a szép ünnepély véget ért.

A bankett.

Este 9 órakor a „Dobos“ pavillonban 200 teritékü társasvacsora volt, melyen közéletünk számos kitünősége s nagyszámu hölgyközönség vett részt. Ott láttuk : Simonffy Imre polgármestert, dr. Kola orsz. képviselőt, bessenyei Széll Farkas táblai h. elnököt, Márk Endre ügyvédi kamarai elnököt, Szücs Miklós dr. törvényszéki elnököt, lovag Dobiecky Sándor üzletvezetőt, Ábrahám László főügyészt, Ujhelyi András, Unger Gusztáv táblabirákat, Aczél Géza főmérnököt, dr. Magoss György alügyészt, a városi tanács, az orvosi, ügyvédi kar számos tagját.

Az első felköszöntőt dr. Wolafka Nándor mondotta a róm. kath. egyház fejére s a királyra, majd ezután ismét Wolafka köszöntötte fel dr. Schlauch Lőrincz nagyváradi biborost.

Felköszöntőket mondtak még dr. Kiss János, Simonffy Imre, Dobiecky Sándor, dr. Kardos Samu, dr. Szücs Miklós, Unger Gusztáv, Mándoky Béla stb.

A banketten rendkivül hatást keltett Bosznay Ilonka szavalata, ki a közóhajnak engedve Várady Antal „Az ezüst fátyol legendála“ cz. költeményét szavalta el nagy tetszés mellett. A jelenvottak lelkes tapsai elösmerésül szolgáltak a kisasszony által nyujtott élvezetért.

A banketten Rácz Károly zenekara játszott.

Ajándékok, üdvözlő táviratok.

A jubilánst jubileuma alkalmából ezreket érő ajándékokkal halmozták el mindenfelől.

Kétszáznál több üdvözlő távirat is érkezett, köztük volt Kiss Áron ref. püspök, Császka érsek, Firczák püspök, Pallavicini őrgróf, Telbisz temesvári polgármester távirata, ki Temesvár s a maga nevében gratulált Wolafkának.

HIREK.

— **Meleg napok.** A kánikula ugyancsak kimutatta fogafehérét és oly meleget lövell, hogy szinte alig türhető. Emberek és állatok menekülnek a nap erősen tüző fénye elől. Szinte hajlandók vagyunk elhinni, hogy talán soha sem is volt még ily nagy meleg. Szolgáljon hát vigasztalásul a mostani nagy hőség közepette, hogy volt már rosszabbul is. A krónikák sokkal nagyobb melegről is beszélnek. Ime egy kis statisztika a történelem legforróbb napjairól: 484-ben egyetlen szőlőfürt sem érett meg, mert az összes szőlőtőkék kiszáradtak, mielőtt gyümölcsöt hoztak volna. 638-ban az összes patakok, folyók kiapadtak, 812-ben is irtóztató meleg uralkodott, a nép hite a szárazságot az akkor megjelent üstökössel hozta összefüggésbe. 944 ben is oly szárazság volt, hogy a tavak mind eltüntek a föld színéről s a döglött halak megfertőztették a levegőt, 1013 és 1014 ben az „emberek és állatok egyaránt elhulltanak, mint a verebek“, 1165-ben forró szelek jártak s a gyümölcsöket, terméstmind leperzselték, 1186-ban már augusztus elején szüreteltek, 1231-ben a Duna mentén olyan meleg volt a homok, hogy tojást főzhettek benne. 1277 ben az állatok elpusztultak, mert a takarmány mind elszáradt. 1304-ben a föld megrepedezett, a patakok eltüntek s óriási forgószelek jártak, melyek száskajárást hoztak magukkal. 1420 szeptember havában a fák ujra gyümölcsöt hoztak. 1513 ban a nagy meleg következtében lázjárványok voltak. 1590-ben az szántóföldek üresen maradtak, egy szem terméstsem hoztak. 1679-ben a nagy meleg pestist hozott magával. 1701., 1702. és 1704-ben a gyümölcsök elszáradtak. Az 1718. évet mondják a krónikások a legmelegebbnek, a föld megrepedezett, az erdők meggyuladtak, félévig egy csepp eső sem esett. 1761-ben a kánikula egyfolytában áprilistől októberig tartott. 1781-ben szintén lázas betegségek léptek fel járványszerüleg. A tizenkilenczedik századnak 1846-ik és 1866-ik évéről maradt ránk följegyzés, különösen nagy hőségről. 1865 nyarán két hónapig egy csepp eső sem esett, a kutak és kisebb folyók kiszáradtak. Rettenetes dolgok történtek akkor. — Mértföldnyire kellett elmenni akkor egy kanta vizért. Jókai Mór ir le nehány ilyen borzalmas részletet a Szerelembolondjai czimü regényében.

— **Iskolaszékek és gondnokságok.** A kultuszminiszterium illetékes ügyosztálya fontos rendeletet dolgozott ki a polgári iskolai iskolaszékekről és gondnokságokról. A rendelet, amelynek kiadását az országos polgári iskolai egyesület már több év óta sürgette, három irányban korlátozza az iskolaszékek és a gondnokságok hatáskörét. Törüli mnnkaköréből a tantervre, a tanitás anyagára és a tanitás menetére való befolyását. Mindezt ezentul az iskolai igazgató a tanári karral együtt fogja gyakorolni. A miniszterium a polgári iskolának harminczéves fejlődésével okolja meg azt a szükséget, hogy a három évtized óta nem bolygatott iskolaszék hatáskörének is czélszerüen meg kellett változnia.

— **Egy érdekes férfiu halála.** Sokak által ismert tipikus alakja halt meg szombaton este városunknak. A Vigkedvü Mihály-utcza 50-ik szám alatt lakó Freyenfeld Lázár, m. államvasuti dijnok hunyta le örök álomra szemeit 64 éves korában. Az öreg ur zemplénmegyei származásu volt s hajdan ugy szerepelt, mint okleveles bányamérnök. Az öreg viselete nagy mértékben különcz volt. Haját hosszura növesztette s varkocsba fonva fésüvel tüzte fejére. Folytonosan bárányből süveget hordott a legforróbb kánikulában is. Különösen a kutyák iránti szeretete volt feltünő. Rendszerint 10—12 kutya társaságában éldegélt szegényes formáju lakásán. A kutyákat azért kedvelte oly nagyon, mert 1880-ban, mikor Miskolczot elboritotta az árviz, ő is ott volt, mint napdijas és mulatság után hazatérőben érte az istenitélet. Ott veszett volna, ha hü kutyája meg nem menti. E naptól kezdve nagy kutyapártoló lett s állitólag huszezer forintot hagyott annak a részére, ki kutyáit, melyek az életét megmentő kutya ivadékai, gondozni fogja. Elhunytáról a következő gyászjelentés érkezett hozzánk:

A m. kir. államvasutak debreczeni osztálymérnöksége, tisztikara megszomorodott szivve jelenti, miszerint régi, hü munkatársa, irodakezelője, Freyenfeld Lázár ur, okleveles bányamérnök, m. á. v. dijnok folyó évi julius hó 28-án, életének 64. évében, rövid szenvedés után elhunyt. A boldogult hült tetemei a helybeli közkórházból fognak julius hó 30-án délután 4 órakor a róm. katholikus egyház szertartása szerint beszenteltetni és a róm. kath. sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise áldozat augusztus hó 1-én reggel 7 órakor fog az Egek Urának bemutattatni.

— **Párbaj kaszával.** Tegnap délelőtt két napszámos ember, kik kaszálni indultak, a Csapó utczán összekülönbözött valami nézeteltérés felett. A vita hevesen folyt egyideig. Egyszer aztán az egyik lekapta kaszáját a válláról és vitatkozó társát hátba nyomintotta a nyelével. Ez sem volt azután rest. Ő is lekapta kaszáját s kitört a párbaj nagy sokaság jelenlétében. A hátbainditványozott atyafi nyakához vágott ellenfelének, kit csak a jó szerencse őrzött meg, hogy a Csapó-utcza porába nem gurult a feje. A párbaj zavartalanul folyt le, mert rendőr nem volt látható.

— **Mikor az asszony haragszik.** Sok baja volt Vasas Jánosné asszonynak a férjével, aki be-

esületes csizmadiamester lenne különben, de munka helyett jobban szereti a naplopást és a korcsmai tivornyázást. Tegnap is alaposan elázott valahol s dülöngve botorkált haza. Nagy volt azután meglepetése, mikor a szobaajtót zárva találta. Dörömbölésére felébredt az asszony s kiszólt az ablakon.

— Te vagy az, te jó madár?

— Én vagyok! Nyisd ki! — nyekegte Vasas.

— Biz én nem nyitom! Eredj oda, ahol eddig csavarogtál.

Vasas János kérésre fogta a dolgot, de a haragos asszony nem nyitotta ki az ajtót, mig a férj az udvar közepén meg nem eskudött a csillagos egekre, hogy ezentul csak kisebb mértékben gyakorolja az ivászatot.

A gyakorlati tapasztalat igazolása szerint Vasas János uram meg is fogja esküjét tartani, legalább harmadnapig.

— **Halál idegenben.** Szoboszlóról tegnap bejött Debreczenbe egy Parti Ferencz nevü napszámos ember. Utközben annyira rosszul lett, hogy a Petőfi-téren a fájdalomtól összeesett. Bevitték a kórházba, hol meghalt.

x **Markus Jenő „Dréher-sörcsarnoká“**-ban naponta nagy választékban kapható **zónavillásreggeli.** Különlegességek: **Korona-sör, á la pilseni,** minden időben frissen csapolva. **Kellemes nyári kert.**

— **Bosszuállás.** Veres János uram régi haragosa volt Csucsai Jánosnak s várvavárta az alkalmat, mikor bosszuját kitöltheti rajta. Tegnap aztán elérkezett a jó alkalom, mert Csucsai valahol jól elázott a nagy melegben s a Mester utcza végén lábai megtagadták a szolgálatot. Ott feküdt a földön, mikor Veres Jánost arra vitte utja, aki meglátván a földön fetrengő embert, nekiesett és ugy összerugdosta, hogy kórházba kellett szállitani a szegény Csucsait. A nemtelen bosszunak a törvény előtt lesz folytatása.

— **Szegények orvossága.** A szegény betegek számára az országos betegápolási alap terhére való orvosság rendeléséről szóló orvosi reczipék és az ezekről készült patika-számlák fölterjesztése tárgyában a belügyminiszter rendeletet adott ki. E szerint a reczipéket és az ezekre vonatkozó számlákat minden negyedév végével föl kell terjeszteni a belügyminiszteriumhoz, még pedig az országos betegápolási alapot illetőket együttesen, külön kimutatással. Minthogy pedig több gyógyszerész késedelmesen mutatta be számláit, felhivja a miniszter a törvényhatóságot, hogy csak azokat a reczipéket és számlakat terjessze fel egyszerre, a melyeket az évnegyed első hónapjának 15-éig mutattak be, a többit a következő évnegyedben lehet csak fölterjeszteni. Minden számlát kelettel és a beérkezés idejének megjelölésével kell ellátni.

— **Vasvillás részeg.** Orosz János vendég utczai lakos tegnap este a vásártéren igyekezett kialudni mámorát. A rendőrök felköltötték onnan s figyelmeztették a tisztességes hazamenetelre. Orosz el is távozott, de éjfél után vasvillával jött elő s rátámadt a poszton álló rendőrre, kinek a vasvilla egyik ága a ruháját dőfte keresztül. — A rendőr sipolni volt kénytelen s elősiető társaival sikerült megfékezni a támadót, kit aztán megkötözve szállitottak a bünügyi osztályhoz.

x **A ki olcsón akar venni** bőrből pénz, szivar- és dohánytarczát, sakk, dominó, sétabot, valódi ezüst és ébenfából dohányzó készleteket, esernyőt önmüködő zárral, valamint mindennemü dohányzó eszközöket, — tajtékpipák, szipkák, szárak rend kivül nagy választékban kaphatók *Schwartz* Dániel dohányzo-eszköz különlegességi üzletében a Bika alatt.

Irodalom.

)(**Bródy Sándor Fehérkönyvé**-nek hetedik kötete jelent meg a napokban. Ez a kötet is 160 oldalra terjed, mint az eddigiek. Tele van szellemmel, sziporkázó ötletekkel és érdekfeszitő elmélkedéssel. Nem mulasztja el a napi eseményeket sem és a mi kiemelkedik azokból, arról elmondja nyiltan és szinte kiméletlenül a maga nézetét. Ebben a mostani kötetében költői hangulattal tárgyalja Ferencz Ferdinánd trónörökös házasságát; maró gunynyal tárgyalja Szilágyi Dezső, Gyulai Pál és Szász Károly szereplését a Bródy Zsigmond-féle irói jutalomdijnak Kaas Ivor bárótól való elvitatása alkalmából; a budapesti erkölcsökről külön czikkben emlékezik meg, melynek már a czime: Róza palotát talál, elárulja a korholó tendenciát; folytatja regényét „Egy rossz asszony természetrajzáról“ és érdekes feljegyzéseket közöl jegyzőkönyvéből. Van ezeken kivül még sok szebbnél szebb közlemény, melyek mind tanubizonyságot tesznek arról, hogy Bródy Sándor irói vénája kifogyhatatlan. A hetedik kötet ára ép ugy, mint az eddigieké, füzve 1 korona 60 fillér, kötve 2 korona. Kapható minden könyvkereskedésben.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

Az olasz királyt meggyilkolták.

Ismét egy égbekiáltó gazság történt, mely minden érző kebelbe a mély sajnalkozás érzetét tölti. Még alig, hogy megpihent Európa ama nagy rázkódástól, mely szeretett királynénk meggyilkolásával ejtette mélységes gyászba, az álnok utakon tévelygő anarchizmus ismét felemelte gyilkát egy koronás fő ellen.

Az olasz királyt meggyilkolták!

Meggyilkolta egy hazát, hitet, emberi érzést nem ismerő nyomorult, mikor épen a disztornázási dijkiosztást magas személye jelenlétével tüntette ki.

A gazlelkü gyilkos három revolverlövést tett a királyra, ki **sziven találva, rögtön meghalt.**

A derék Umbertó király, a béke, szeretet embere, országunknak hü szövetségese, ki az olasz állam egységesitésében oly fáradhatlan munkát végzett, most már hideg ravatalon fekszik.

A nagyszivü, angyali lelkületü Margit királyné sápadozva, remegő tagokkal vonaglik ravatala mellett: siratja a hüszivü férjet, az olasz nép nagylelkü királyát.

Umbertó Rainer Károly Emánuel János Mária Nándor, Jenő II. Viktor Emánuel királynak volt a fia. Született 1844. márezius 14-én. Résztvett 1866-ban az olasz-osztrák háboruban. 1868-ban április 22-én vette nőül rokonát, Margit herczegnőt, ki Ferdinánd génuai herczegnek volt a leánya. Atyja halála után 1878. január 9-én lépett a trónra. Házasságából csak egy gyermek született, Viktor Emánuel koronaörökös, kit most a megürült trón vár haza keleti utazásából.

Az egész müvelt világot mélyen megrendítő merényletről a következő táviratokat vettük:

Róma, julius 30. **Umbertó királyt az este Monzában meggyilkolták. A király rögtön meghalt.**

Róma, julius 30. Umbertó király este tiz órakor megjelent a disztornázási dij kiosztásnál. Mikor a dijkiosztás végeztével hadsegédével együtt kocsira akart szállani, hirtelen három revolverlövés dördült el, melynek egyike a királyt sziven találta, ki azonnal meghalt. A tettest nyomban elfogták. Neve Angelo Bressi, pretói (Toskánia) származásu. Büszkén vallotta magát anarchistának. Most jött vissza Amerikából, hogy a gyilkosságot végrehajtsa.

Róma, julius 30. A trónörökös és neje keleten utaznak és a megrendítő gyilkosságról még semmit sem tudnak.

Monza, julius 30. (Érkezett 2 óra 45 perczkor.) Umbertó király féltiz órakor ért a versenyre. A dijkiosztás féltizenegy órakor volt. Az ünnepély végeztével a jelenlevők lelkes éljenzése mellett ült nyilt kocsiba és elhajtatott. Alig, hogy a kocsi megindult, négy lövés dördült el. Egyik lövés sziven találta a királyt, a ki hátrahanyatlott. Mire a palotába vitték, meghalt.

A gyilkost a nép körülvette s meg akarta gyilkolni. A rendőrségnek nagy erőfeszitésébe került megmenteni. Azt vallja, hogy a monarchikus intézmény elleni gyülöletből követte el tettét. Büntársai nincsenek.

A gyilkos 31 éves; selyemszövéssel foglalkozott.

Róma, jul 30. A trónörököst táviratilag értesitették a gyilkosságról, ki a hir vétele után félbeszakitotta utazását és hazatérőben van Rómába.

A megsértett Petőfi.

Debreczen, julius 29.

„A Steiner és Nuszbaum karczagi kereskedőczég arra vetemedett, hogy a „Talpra magyar“-t kifigurázza“.

Három nemzeti imádsága van a jóérzésü magyar embernek, melynek mindenikét csak ünnepélyes pillanatban szokta idézni, a mikor a sziv megtelik a hazaszeretet boldogitó érzésével.

Mind a három nemzeti imát ismerik az ország legutolsó falujában is. Ott zeng az épen ugy a reszkető öregnek, mint az eszmélkedni kezdő gyermeknek az ajakán.

Olyan édes, drága kincsünk ez nekünk, mely örökre odavéső dött minden magyar ember szive táblájára. Gyémántként ragyogó betüit tovasuhanó idő elenyésztő ereje sem képes lemosni.

Ez vigasztal csüggedésünkben; ez ad kitartó erőt a nemzeti eszmékért való küzdelemre. Olyan ez mind a három, mint a szentirásbeli idézet: változhatatlan és örök, mint örök az az istenség, ki azt a halhatatlan költők lelkébe sugallta.

Van-e magyar ember e hazában, ki nem ismerné például a „Talpra magyar“-t?

Mikor megzendül ez a dalosok ajkán, mintha dicső multak hamvadó vitézei kelnének fel bemohosult sirhalom sötét üregéből, hogy villogó karddal kezükben tovább folytassák a nagy küzdelmet nemzeti eszmékért, nemzeti ideálért.

A kinek lángelméjében megfogamzott a nemzeti dal, szive kiomló vérével, nagyrahivatott ifju életével pecsételte meg azt.

Eltünt a hősi küzdelemben, mint az ég boltozatról leröppenő fényes meteor, mely millió szikrára oszlik szét.

Épen holnapután lesz ötvenegy éve, mikor a költőkirály ott esett el a harcz mezején és holttestén át fuvó ellenséges paripák száguldottak a kivivott diadalra.

Megdicsőült költőkirály! Te szétszórtad eszméid fényét milliók szivébe és mikor ott a segesvári sikon hősi véred kiontád, azzal a tudattal költöztél az örökkévalóságba, hogy nagy lelked hevével szeretett nemzeted hálás kegyeletérzetével őrzi meg lánglelkedszülte költeményeidet.

És ime, ötvenegy év mulva mit kell szemlélned a boldogult lelkek csillagsugaras lakából!?

Akadt egy jeles firma és pedig Karczagon, mely önző anyagi czélok elérése'rt nem átallotta kipellengérezni hazaszeretetre serkentő, örökbecsü költeményedet.

Megdöbbenve kérdezzük: magyar emberek-e ezek? Vagy annyira belepte szivüket a haszonvágy kövére, hogy nincs előttük semmi szent, semmi kegyeletreméltó?

Ime, a jeles firma igy tekerte ki a nyakát a mi örökbecsü nemzeti dalunknak:

„Talpra lányok, hi a haza?
Itt az idő, most vagy soha!
Ruhát honnan vásároltok?
Ez a kérdés, válaszszatok!
A magyarok Istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy ezentul csak
Steiner és Nuszbaumnál veszünk!"

Gyönyörü két szép magyar név! Méltó arra, hogy Karczag város annak idején érczszoborral adózzék dicső emlékűknek.

Hanem addig is, mig az megtörténnék, jó lesz rövidebb pórázra fogni Steiner és Nuszbaum uramék költői rugkapálódzását, mert ha az ily aljasság megtorlatlanul marad, készen lehetünk reá, hogy e pompás magyar nevü czég közelebb a Hymnus-t, majd a Szózat-ot teszi guny tárgyává.

A tizparancsolatot is kifigurázták már egyes gseftelő honpolgárok. Csak nem nézhető behunyt szemmel, hogy nemzeti drága ereklyéinket önhaszonleső kufárok tiporják a szennyes porba.

Huszonötöt nekik olvasatlanul!

Karczag derék magyar népe pedig tüntessen ellenük azáltal, hogy ne menjen vásárolni üzletükbe.

Hadd éreztesse velük a megsértett Petőfi háborgó lelke, hogy nemzeti imánkat nem lehet büntetlenül kifigurázni.

Mit szólnak kelmetek ahhoz, ha igy történik, versrontó Steiner és Nuszbaum urak?

Tiszteljük a kelmetek költőiségét, de nem kérünk belőle!

Szirén.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Balesetek az angol vasutakon.** A Board of Trade most kiadott részletes jelentése szerint a mult évben az angol vasutakon vonatokat ért balesetek következtében 15 utas és 19 vasuti alkalmazott vesztette életét és 693 utas és 196 vasuti alkalmazott sebesült meg. Ezenkivül más balesetek következtében 512 vasuti alkalmazott lelte halálát és 4437 sebesült meg. Az összes vasuti baleseteket egybefoglalva, ideértve az öngyilkosokat is, mely utóbbiaknak száma 131, az angol vasutakon 1899-ben 1340 ember vesztette életét és 19.155 sebesült meg. Joggal jegyezte meg a devonshirei herczeg az angol vasuti jótékonysági egyesület legutóbbi lakomáján, hogy az utolsó két évben vasuti balesetek következtében több vasuti alkalmazott pusztult el, mint amennyi katona a délafrikai harcztéren elesett.

* **Különös halotti szokások.** A magyarokkal rokon északi népeknél érdekes szokások füződnek a halott kultuszához.

Az osztjákoknál és voguloknál az özvegyen maradt nő nyirfahéjból, fából és bőrből bábut készit, mely az elhunytat ábrázolja, hat hónapon át mindennap odaülteti az asztalhoz a főhelyre, étellel, itallal kinálja és mindig magával hordja. A bábu ruháinak és ékszereinek olyanoknak kell lenniök, a milyeneket elhunyt férje viselt életében. A jakutok a kun sirszobrok primitiv változataképen a halott emlékére alakját hiven utánzó fabábut faragnak, melyet diszes helyen állitanak föl a szobában s saját zsirral megmegkenegetik és hust tesznek elébe. A számán halottasállványára emberi alaknak megfelelően kifaragott deszkát állitanak, melynek törzsrésze madárformáju. A temetéskor azután a bálványbábut is szánra helyezik és bőrökbe kötözve ott hagyják a sir mellett. Érdekes a megemlitésre, hogy nemcsak az uj korban fölfedezett müveletlen népek vallási és halotti kultuszánál találjuk a babát, hanem még a klasszikai ó-kor müvelt népeinél is. Igy a régi egyptomiak fából, mészkőből és gránitból, de leginkább zöld, vagy kék zománczczal bevont égetett agyagból halotti babákat, az ugynevezett sebtiket készitettek, melyek a valóságos mumiák hü másai; testük be van pólyázva, karjuk mellükön keresztbe téve; az egyik kapát, a másikban ősrégi facsét tartanak, a vállukról meg zsák lóg le a gabona befogadására. Ezeket a mumiasirokba tették a holtakkal együtt, mert a néphit szerint ezek munkálták meg a halott helyett az alvilági földeket. S a hogyan a tivornyák elfajzása alkalmával a csapongó jókedv lehangolása s csendesebb mederbe terelése végett memento mori-képen fekete koporsót vitettek körül a felnőttek között, azonképen vásott gyermekeiknek is gyakran halotti babákat adtak játékszerül, hogy fékezné meg a tuláradó jólérzést s igy a játék s a halotti babák között nem is lehet náluk olyan szigoru határt vonni.

—

RÖPPENTYÜK.

* **Az iskolából.** Tanitó: Hány óra van egy napban, kis fiam?

Tanitvány: Huszonöt!

Tanitó: Hogy-hogy? Gondolkozzál csak egy kicsit!

Tanitvány: Hiszen a multkor mondta épen a tanitó ur, hogy a nap már hosszabb egy órával! . . .

* **Elfelejtette.** Első barát: Hallottad pajtás, Szépi Gyurka nősül!

Másik barát: Ne mondd! hogy hivják a boldog arát?

Első barát: Negyvenezer korona! A családi nevét elfelejtettem!

* **Csodálkozik rajta.** — Ön folyvást nehezen köhög, — mondá az orvos betegének.

— Csodálkozom pedig rajta, hiszen egész éjjel gyakoroltam magam benne.

REGÉNY.

A „Világ Szive".

— Regény 2 kötetben. —

Angolból forditotta: **Krampera János.**

(Folytatás.) 52.

Erre meg a sennor nevetni kezdett s azt bizonygatta, hogy a mult többet ér a jelennél és sokkal jobb meghalva lenni, mint élni és más ilyen badarságokat. Én aztán megharagudtam s megfeddettem Mayát szavaiért, melyek igen bántottak engem, ő pedig . . . ásitani kezdett és más dülőre vitte a beszédet, mert az én személyem és beszédem mindig igen untatták őt. Egyedül Zibalbay nem nyilatkozott sem erre, sem arra, mert ha még hallott is minket, a miben kétkedem, elméje egészen más dolgokkal volt elfoglalva.

Nem tekintve könnyü beszédét és gondtalan modorát, lady Maya nagyon sokat tanult, igen, ha a sennor nem volt kéznél, még tőlem is, mert a világon mindenféle dolog után kérdezősködött és a mit egyszer hallott, abból egy szót sem felejtett el. A világ folyását intéző országok története, kormányformáik, vallásuk, a lakosok szokásai, megjelenésük módja stb. mind, mind igen érdekelték s nap-nap után elhallgatta a sennort, ha ezekről beszélt. Soha sem fáradt el, se meg nem unta magát, ha őt kellett hallgatni, mig egyszer aztán a sennor oly kalandba keveredett, mely kis hija, hogy végkép el nem szabitotta őket egymástól, nekem pedig megmutatta, hogy bár mily keveset is tartottam róla s egyáltalában bárkiről a neme-beliek közül és bármilyen hibái legyenek is egyébként, ennek a lánynak szive hü és igaz.

X. FEJEZET.

Mit tett a sennorért Maya?

Egy este, épen azután való nap, hogy elhagytuk az erdős vidéket s nagy fáradtsággal fölmászva a hegyhátra, elértük a végtelennek látszó kopár fensikot, sátrunkat egy csoport nagy aloe bokor mellett egy sziklás domb lábánál ütöttük fel. Ez a domb Zibalbay térképén ugy volt följegyezve, hogy benne egy földalatti viztartó van, honnan a régi időkben, mikor még a pusztaságon emberek laktak, az indiánok száraz időben vizszükségletüket fedezték.

Hogy ez a viztartó akna, melyet a spanyolok cueva néven neveznek, csakugyan ilyen czélra létesittetett, mutatta az a körülmény is, hogy a régi ut, mely itten tisztán kivehető volt, egy nagy kiterjedésü város romjai közt haladt e helyen át, mely város lakosságának csakis innen kellett és lehetett magát vizzel ellátnia. Mikor Zibalbay és lánya idefelé jövetelükkor e helyen megháltak, nem volt rá szükségük, hogy innivalóért lemásszanak, mert egy sziklamélyedésben elégséges esővizet találtak. Most azonban hetek óta nem esvén egy csepp eső sem, minekutána megvacsoráztunk s megittuk a mi kis viz még bőrtömlőinkben volt, elhatároztuk, hogy ki fogjuk kutatni a cuevát, hogy megtölthessük tömlőinket s megitathassuk szomjas öszvéreinket.

Ehhez képest vizsgálat alá vettük a sziklás dombot s nemsokára fel is fedeztünk egy homokkal majdnem egészen bedugult és tövisbokrok közt elrejtett aknaszájat, mely helyzetéből és külsejéről itélve, nem lehetett más, mint a cueva bejárata. Ellátván magunkat a körüskörül nagy bőségben tenyésző aloe-fajról szedett száraz ágakból egy jó ölrevalóval, meggyujtottunk négyet belőle s átvergődvén az aknán, egy barlangban találtuk magunkat, melyből szaggatott rohamokban erős széláram tódult ki, ugy hogy majdnem kioltotta világosságunkat. Beljebb hatolva a barlangba, végén egy kutforma nyilásra bukkantunk, mely nyilván a viznek forrásához vezetett. Ebben a kutban, melynek mélységét csak nem is sejtettük, a legkülönösebb volt az a hátborzongató lejárat, melyen a régiek a vizet felhozták s mely nem állott egyébből nyolcz-tiz hüvelyknyi távolságban a sziklafalba két sorjával vágott rovátkoknál. Nemzedékeken keresztül kellett le és fel járni a vizhordóknak ezeken a rovátkákon, mert nagyon meg voltak kopva s az ut is, mely ehhez a rettenetes lajtorjához vezetett, a rajta járt emberek lábától csatorna alakura volt kijárva. A sennor egy kődarabot dobott a kut nyilásába s egy néhány másodperczbe telt, mig egy gyönge koppanásról megtudtuk, hogy feneket ért.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

EBESEN

egy **70** holdas

tanya

gazdasági épületekkel

eladó.

Értekezhetni:

Verbőczy-utcza 10. sz. alatt.

Kiadó urilakás

Kossuth-utczán 26. sz. alatt, földszint az utczára **5 szoba,** üveges előszoba és mellékhelyiségei **azonnal bérbevehető.** Szép udvar, jóvizü kut, mosóház.

Értekezhetni **Kardos László** Kossuth-utczai üzletében.

Haszonbérlet.

Hajdu-Szoboszló város határának Debreczen felől eső részén 110 kat. hold, minden szükséges gazdasági épületekkel bőven felszerelt, elsőrendü szántó, kaszáló és nádasból álló

tanya-birtok

a f. évi október hó első napjától kezdve hat évre haszonbérbe kiadó.

Haszonbérelni akarók keressék meg a tulajdonost a reggeli órákban, **Varga-utcza 3. szám** alatt.

Aranyéremmel kitüntetett tökéletes

fagymentes kutszivattyuk

60 koronától kezdve

dijtalan felállitással, — egyéb épitkezési vastárgyak házhoz szállitással **gyári áron** kaphatók.

A szüret idényre pedig

minden külföldinél jobb és olcsóbb

szintén aranyéremmel dijazott, saját gyártmányu

Borsajtók és szőlőzuzók

lesznek raktáron a

Debreczeni Vasöntőde és Gépiakatosság

Péterfia—Hadház-utczai telepén,

mely mindennemü **gazdasági, ipari- és háztartási gepek** javitását is legjutányosabban végzi.

Apró hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban Kossuth-utcza 13.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban Kossuth-utcza 13.

E rovatban az egyszeri beiktatás 10 szóig 40 fillér, minden további szó 2 fillérbe kerül, vastagabb betükből minden szó 2 fillérrel több. Vidékről beküldhetők az apró hirdetések postautalványnyal; a postautalvány szelvényére az apró hirdetés szövege is feljegyezhető. A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Eladó ablak.

Egy darab egészen uj, 2 méter magas, 1 méter széles belvilágu, tokos és festett dupla ablak jutányos áron eladó. Értekezhetni Piacz-utcza 46. szám alatt az udvarban. 29.

Eladó

egy hosszu, fiókos iróasztal, iroda számára. Értekezhetni Kossuth-utcza 13. szám alatt, a Csokonai-papirkereskedésben.

Pincze,

mely üveges borok beraktározására igen alkalmas, Kossuth-utcza 13. számu háznál kiadó. Értekezhetni ugyanott.

Pénztárnoknőnek

ajánlkozik egy felső kereskedelmi iskolát végzett csinos fiatal leány. Értekezhetni lehet Kölcsey-u. 16. szám alatt.

Egy erdélyi, **előkelő nagy vállalat 9 éven át volt könyvelője** és az ottani törvényszék **hites könyvszakértője,** kitünő **gyors számoló** és teljesen képzett

könyvelő

sürgősen keres **könyvelői, ellenőri** vagy más megfelelő **bizalmi állást.**

Elvállalja **könyvvizsgálatok** teljesitését és oktatást ad az **egyszerü** vagy **kettős könyvelésből.**

Szives megkereséseket kér:

B. I. „Fehér-ló" szálloda

2. szám alá.

A legjobb

hazai gyártmányu pezsgők

egyike a

„Vulkán"

Debreczen részére

képviselet kerestetik.

Ajánlat a **kiadóhivatalban „350" jegy alatt** intézendő.

Hirdetések után

julius hó 1-től kezdve bélyegilletéket fizetni nem kell! Igy minden egyes hirdetés

30 krral kevesebbe kerül

a hirdetőnek.

Hirdetéseket legolcsóbb árban vesz fel

a Debreczeni Ellenőr

kiadóhivatala.

Nyomatott a „Csokonai-nyomdában" Debreczenben.